

NOTAT

MULIGHEDEN FOR AT OPKRÆVE UDTRÆDELSESGODTGØRELSE VED ETABLERING AF
FJERNVARME I OLLERUP – VESTER SKERNINGE – ULBØLLE

1. INDLEDNING, INDHOLDSFORTEGNELSE OG KONKLUSION

1.1 Indledning

Det er praksis efter varmemforsyningsloven, at almindelige forbrugere ikke kan bindes af langvarige aftaler.

Sådanne bindinger er fundet urimelige, hvilket er stadfæstet af Højesteret. I stedet har domstolene åbnet mulighed for, at der kan opkræves en udtrædelsesgodtgørelse.

En udtrædende forbruger skal som udtrædelsesgodtgørelse under visse betingelser betale en forholdsmæssig andel af den nedskrevne anlægssaldo for på denne måde "at rydde op efter sig". Derved undgås det, at det udelukkende er de tilbageværende forbrugere, der skal betale resten af anlægssaldoen.

At en forbruger betaler sin forholdsmæssige andel af anlægssaldoen, mindsker byrden for de øvrige forbrugere, men ændrer ikke ved at disse bliver færre om at betale de øvrige faste udgifter ud over forrentning og afskrivning.

1.1 Indholdsfortegnelse

1.	INDLEDNING, INDHOLDSFORTEGNELSE OG KONKLUSION.....	1
2.	PRAKSIS.....	2
3.	MYNDIGHEDER	3

4. FORELØBIG VURDERING VED NYE FJERNVARMESELSKABER UNDER OPBYGNING3
5. KAN DER SKABES MULIGHED FOR AT OPKRÆVE UDTRÆDELSESGODTGØRELSE I EN FJERNVARMEFORSYNING UNDER OPBYGNING3

1.2 **Sammenfatning**

Med de almindeligt benyttede formuleringer for udtrædelsesgodtgørelse, vil der ikke kunne opkræves udtrædelsesgodtgørelse i en *opbygningsfase* for en ny varmforsyning.

Der må således forventes at komme flere forbrugere til, end der udtræder.

Det svarer til hidtidig praksis, der dog ikke har set på situationen med opbygning.

Hvis man alligevel opkræver udtrædelsesgodtgørelse, vil det blive underkendt, da det vil være i strid med forsyningens egne vilkår.

De sædvanlige bestemmelser vil dog kunne beskytte mod masseudtrædelse.

Det er dog muligt at udforme sine leveringsbestemmelser mv. om udtrædelsesgodtgørelse således, at der kan opkræves udtrædelsesgodtgørelse ved udtræden under opbygning, så længe tilslutningen fx er under grænsen for rentabilitet for projektet.

Det skal så nøje være defineret i en sådan bestemmelse.

En sådan løsning vil harmonere med, at forsyningens økonomi er skrøbelig, og at der derfor er behov for at beskytte de øvrige tilsluttede forbrugere.

Der findes ingen praksis om en bestemmelse af denne art, hvorfor udfaldet af en eventuel sag herom er usikkert.

Det kan dog være den bedst mulige måde at søge at beskytte de øvrige forbrugere på.

2. **PRAKSIS**

Efter praksis kræver det en klar aftale, for at der kan opkræves udtrædelsesgodtgørelse.

Hvis en forbruger ikke er andelshaver, er det ikke nok, at der er et sådant krav om udtrædelsesgodtgørelse i vedtægterne. Der bør derfor altid være anmeldte leveringsbetingelser, som indeholder krav om udtrædelsesgodtgørelse, og som gælder for alle forbrugere, både andelshavere og ikke-andelshavere.

I praksis er det endvidere et krav, at den ledigblevne kapacitet ikke er overdraget til nye forbrugere, fx ved nye tilslutninger.

Endelig har det været et krav, at værket blev økonomisk belastet ved udtrædelsen og dermed ikke længere var veldrevet. Dette krav er for nylig underkendt af domstolene.

Dansk Fjernvarmes standardvedtægter og standardleveringsbestemmelser indeholder sådanne bestemmelser om udtrædelsesgodtgørelse, herunder at den ledige kapacitet ikke må være overdraget til nye forbrugere.

3. MYNDIGHEDER

OM der kan opkræves udtrædelsesgodtgørelse, beror på en rimelighedsvurdering af udtrædelsessituationen.

Det er Forsyningstilsynet, der har hjemmel til at vurdere rimeligheden af aftalerne med forbrugerne med klageadgang til Energiklagenævnet.

Det civilretlige spørgsmål om selve betalingen afgøres af Ankenævnet på Energiområdet, som lægger Forsyningstilsynets og Energiklagenævnets praksis til grund.

4. FORELØBIG VURDERING VED NYE FJERNVARMESELSKABER UNDER OPBYGNING

For et nyt fjernvarmeselskab vil der blive tale om, at man søger en vis forhåndstilslutning af forbrugerne, og først sætter projektet i gang, når den er opnået.

Det er ikke længere muligt at pålægge tilslutningspligt, og en sådan har endvidere kun virkning for de bestående forbrugere efter ni år.

For et nyt forsyningsområde vil der endvidere i praksis blive tale om, at der løbende tilsluttes nye forbrugere. Efter praksis – og efter standardformuliererne fra Dansk Fjernvarme – vil der derfor ikke kunne opkræves udtrædelsesgodtgørelse, fordi nogle få forbrugere udtræder.

Bestemmelsen om udtrædelsesgodtgørelse vil dog kunne beskytte forsyningen og dermed de tilbageværende forbrugere, hvis der måtte blive tale om masseudtrædelser, så et stort antal forbrugere udtræder, fx på grund af meget høje priser.

5. KAN DER SKABES MULIGHED FOR AT OPKRÆVE UDTRÆDELSGODTGØRELSE I EN FJERNVARMEFORSYNING UNDER OPBYGNING

5.1 Dansk Fjernvarmes standardbestemmelser giver ikke hjemmel

Det er ikke en løsning i denne situation alligevel at opkræve udtrædelsesgodtgørelse, hvis man benytter Dansk Fjernvarmes standarder. Der er tale om, at formuleringen udelukker opkrævning af udtrædelsesgodtgørelse, og det vil dermed blive underkendt allerede efter ordlyden af de egne leveringsbetingelser mv. – også af Ankenævnet på Energiområdet.

Det er også klart, at domstolene vil underkende et krav om udtrædelsesgodtgørelse, som er i strid med parternes aftale.

5.2 **En udbygget formulering af leveringsbetingelserne mv.**

Hvis man skal kunne opkræve udtrædelsesgodtgørelse i den særlige situation med opbygning af den nødvendige kundetilslutning, vil det derfor som minimum kræve, at der er en klar aftale herom i leveringsbetingelserne og vedtægterne.

En sådan aftale kunne gå ud på, at man i tillæg til Dansk Fjernvarmes standardvilkår anfører, at så længe selskabets kundegrundlag er under opbygning, og selskabets økonomi derfor er følsom, kan der opkræves udtrædelsesgodtgørelse, selvom der kommer nye forbrugere til.

Kriteriet for, hvor længe selskabet er under opbygning, vil fx kunne være, om der efter udmeldelsen er det antal tilsluttede forbrugere, som der ifølge projektforslaget skal til, for at projektet er selskabsøkonomisk rentabelt.

Tilslutningen bør opgøres ud fra antal m², for hvilke der betales fast afgift.

Det vil være muligt at formulere bestemmelsen om udtrædelsesgodtgørelse sådan, at der kan opkræves udtrædelsesgodtgørelse, så længe der efter den pågældende udtræden og eventuel indtræden af andre er tale om, at tilslutningen er mindre end den nævnte grænse.

Over den nævnte grænse vil standardbestemmelsen gælde. Dette vil sikre rentabiliteten og det dertil hørende prisniveau, men vil ikke sikre forbrugerne en fortsat faldende betaling.

Da anvendelsen af bestemmelsen vil afhænge af, pr. hvornår og hvordan man opgør samlet forventet tilgang og udtræden, bør bestemmelsen også nøje definere dette.

5.3 **Vurdering af en sådan løsning**

Der er ingen praksis om en sådan eventuel mulighed.

En sådan bestemmelse harmonerer dog med tankegangen om, at forbrugerne skal rydde op efter sig i de situationer, hvor varmeforsyningen – og dermed de øvrige forbrugere – ellers ville lide skade, fordi forsyningens økonomi er skrøbelig.

Ud fra denne betragtning vil en sådan bestemmelse kunne være rimelig.

Da der ikke er en praksis, vil der være usikkerhed om udfaldet af en eventuel sag herom.

For en forsyning i denne situation, vil det imidlertid kunne være den bedst mulige måde, hvorpå man kan søge at beskytte de øvrige forbrugere mod underminering af kundegrundlaget i opbygningsfasen og heraf følgende høje priser.

Horten, 17. juni 2021

Klavs V. Gravesen

Egil Worm